

@D1=19950628;D2=19960606;D3=19960626

Pakeitimai:

1.

Parlamentas, Įstatymas

{#19960606AA1370 ;} Nr. 1-1370, 96.06.06, Žin., 1996, Nr. 57-1342 (96.06.19)

LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO 5 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

\*\*\* Pabaiga \*\*\*

LIETUVOS RESPUBLIKOS  
MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO  
ĮSTATYMAS

1995 m. birželio 28 d. Nr.I-974  
Vilnius

I SKYRIUS. BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato pagrindines sąvokas ir taisykles, kurių būtina laikytis vykdant Lietuvos Respublikos mokesčių įstatymus, pateikia Lietuvos Respublikoje taikomų mokesčių sąrašą, nustato mokesčio administratoriaus teises ir pareigas, mokesčio mokėtojo teises ir pareigas, mokesčio apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką, mokesčio bei su juo susijusių sumų išieškojimo bei ginčų nagrinėjimo tvarką.

2 straipsnis. Pagrindinės sąvokos

Mokesčio įstatyme vartojamos sąvokos, jeigu mokesčio įstatymas nenustato kitaip:

mokestis - mokesčio įstatyme mokesčio mokėtojų nustatyta piniginė prievolė valstybei, kad būtų gauta pajamų valstybės (savivaldybės) funkcijoms vykdyti. Ši prievolė atliekama įstatymų nustatyta tvarka;

rinkliava - įstatymo nustatyta piniginė prievolė asmeniui už jam suteikiamas tam tikras valstybės institucijų paslaugas. Rinkliavos yra papildomas pajamų šaltinis valstybės (savivaldybės) funkcijoms vykdyti;

mokesčio įstatymas - Lietuvos Respublikos įstatymas, kuris nustato mokestį, rinkliavą ar kitą įmoką į valstybės (savivaldybės) biudžetą, taip pat šis įstatymas ir šio įstatymo 4 straipsnyje minima sutartis;

asmuo - fizinis asmuo (individas), juridinis asmuo, kitas neturintis juridinio asmens teisių asmuo;

mokesčio mokėtojas - asmuo, kuriam pagal mokesčio įstatymą yra nustatyta prievolė mokėti mokestį;

rinkliavos mokėtojas - asmuo, kuris už valstybės institucijų suteiktas paslaugas privalo sumokėti įstatymų nustatyta rinkliavą;

mokesčio administratorius - už mokesčio administravimą atsakinga institucija;

mokesčio administravimas - mokesčio administratoriaus teisių ir pareigų bei mokesčio mokėtojo teisių ir pareigų įgyvendinimas, mokesčio apskaičiavimas, sumokėjimas ir išieškojimas, atsakomybės už netinkamą mokesčio apskaičiavimą ir mokėjimą taikymas, mokesčio paskirstymas, informacijos mokesčių mokėtojams teikimas;

mokesčio deklaracija - mokesčio apskaičiavimo dokumentas,

kuri mokėsčio mokėtojas arba mokestį išskaičiuojantis asmuo turi užpildyti ir pateikti mokėsčio administratoriui mokėsčio įstatymo nustatyta tvarka;

mokėsčio nepriemoka - mokėsčio mokėtojo arba mokestį išskaičiuojančio asmens mokėsčio įstatymo nustatyta tvarka laiku nesumokėta mokėsčio suma;

mokėsčio permoka - mokėsčio mokėtojo arba mokestį išskaičiuojančio asmens mokėsčio įstatymo nustatyta tvarka sumokėta per didelė mokėsčio suma. Mokesčio permoka taip pat laikoma per didelė mokėsčio suma, kurią patikrinimo metu nustato mokėsčio administratorius;

mokėsčio apskaičiavimas - mokėsčio deklaracijos arba kito dokumento pildymas parodant mokėsčio dydį pinigais, privalomą sumokėti į valstybės (savivaldybės) biudžetą;

mokėsčio bazė - mokėsčio įstatymo nustatyta tvarka pinigų suma įvertintas apmokestinamasis objektas, kuriam taikomas nustatytas mokėsčio dydis (tarifas);

mokestį išskaičiuojantis asmuo - asmuo, kuriam mokėsčio įstatymo nustatyta prievolė išskaičiuoti iš mokėsčio mokėtojo mokestį ir jį sumokėti į valstybės (savivaldybės) biudžetą;

mokėsčio įstatymo pažeidimas - atlikta veika, prieštaraujanti mokėsčio įstatymui;

apmokestinimo tvarka - mokėsčio įstatymo nustatytas mokėsčio mokėtojas, mokėsčio bazė, mokėsčio dydžiai (tarifai), mokėsčio lengvatos, baudos ir delspinigiai, mokėsčio mokėjimo bei išieškojimo taisyklės;

mokėsčio lengvata - mokėsčio mokėtojui įstatymo nustatytos išskirtinės apmokestinimo sąlygos, dėl kurių reikia mokėti mažesnę mokestį arba mokėsčio mokėjimo terminas atidėtas ar mokestį galima sumokėti per keletą kartų;

veikla - visokia asmens veika, kurios dėka asmuo galėjo gauti arba gavo pajamų.

### 3 straipsnis. Mokesčio mokėtojų lygybė

Taikant mokesčių įstatymus, visi mokėsčio mokėtojai dėl šių įstatymų nustatytų sąlygų yra lygūs.

### 4 straipsnis. Tarptautinės sutartys

Jeigu tarptautinėse sutartyse nustatytos kitokios apmokestinimo taisyklės negu mokesčių įstatymuose ir šios sutartys yra ratifikuotos Lietuvos Respublikoje, tai taikomos tarptautinių sutarčių taisyklės.

## II SKYRIUS. MOKESČIAI

### 5 straipsnis. Mokesčiai

1. Pagal šį įstatymą administruojami mokesčiai:

- 1) pridėtinės vertės mokestis;
- 2) akcizas;
- 3) fizinių asmenų pajamų mokestis;
- 4) juridinių asmenų pelno mokestis;
- 5) įmonių ir organizacijų nekilnojamojo turto mokestis;
- 6) žemės mokestis;
- 7) mokestis už valstybinius gamtos išteklius;
- 8) naftos ir dujų išteklių mokestis;
- 9) mokestis už aplinkos teršimą;
- 10) konsulinis mokestis;
- 11) žyminis mokestis;

- 12) prekyviečių mokestis;
  - 13) atskaitymai nuo realizavimo pajamų pagal Lietuvos Respublikos kelių fondo įstatymą;
  - 14) paveldimo ar dovanojamo turto mokestis;
  - 15) privalomojo sveikatos draudimo įmokos.
2. Apmokestinimo tam tikru mokesčiu tvarką nustato tik atitinkamas mokesčio įstatymas arba jo pagrindu priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas, arba jų pagrindu priimtas kitas teisės aktas.
3. Šis įstatymas netaikomas administruojant muitų ir socialinio draudimo mokesčius.

Straipsnio pakeitimai:

{#19960606AA1370 ;} Nr. 1-1370, 96.06.06, Žin., 1996, Nr. 57-1342 (96.06.19)

#### 6 straipsnis. Mokesčio įstatymo įgyvendinimas

1. Lietuvos Respublikos Seimo priimtus mokesčių įstatymus, taip pat ir šį įstatymą įgyvendina Lietuvos Respublikos Vyriausybė, o kai yra jos pavedimas – Finansų ministerija. Jokiai kitai valstybės institucijai negali būti pavesta įgyvendinti mokesčių įstatymų, išskyrus Finansų ministeriją, jeigu to nenumato mokesčio įstatymas.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, įgyvendindama mokesčių įstatymus, nustato atitinkamus metodus bei taisykles, užtikrinančias mokesčio administravimą, arba paveda tai padaryti Finansų ministerijai.
3. Joks poįstatyminis aktas šio įstatymo 5 straipsnio pirmojoje dalyje išvardytų mokesčių apmokestinimo tvarkos nustatymo klausimais negali būti priimtas be finansų ministro sutikimo.

#### 7 straipsnis. Mokesčio administratoriai

1. Šio įstatymo 5 straipsnio pirmojoje dalyje išvardytus mokesčius administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija.
2. Šio įstatymo 5 straipsnio pirmosios dalies 1 ir 2 punktuose išvardytus mokesčius taip pat administruoja Lietuvos Respublikos muitinė, tačiau tik tiek, kiek muitinei pavesta pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio ir Akcizų įstatymus.
3. Šio įstatymo 5 straipsnio pirmosios dalies 7, 8 ir 9 punktuose išvardytus mokesčius taip pat administruoja Aplinkos apsaugos ministerija, tačiau tik tiek, kiek pavesta pagal Mokesčių už valstybinius gamtos išteklius, Mokesčių už aplinkos teršimą bei Naftos ir dujų išteklių mokesčio įstatymus.

### III SKYRIUS. VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA

#### 8 straipsnis. Valstybinė mokesčių inspekcija

1. Valstybinė mokesčių inspekcija yra valstybės institucija, įsteigta prie Finansų ministerijos, finansuojama iš valstybės biudžeto ir kitų lėšų bei atskaitinga finansų ministrui. Valstybinė mokesčių inspekcija yra juridinis asmuo, turintis savo sąskaitą banke, antspaudą ir simboliką.
2. Valstybinės mokesčių inspekcijos materialinei bazei stiprinti ir darbuotojams materialiai skatinti papildomai skiriama 30 procentų patikrinimų metu išieškotų į valstybės biudžetą lėšų. Iš šios sumos Valstybinės mokesčių inspekcijos

materialinei bazei stiprinti skiriama 75 procentai išieškotų lėšų, o likusios lėšos naudojamos mokesčių inspekcijos darbuotojams skatinti ir socialinėms garantijoms.

3. Valstybinė mokesčių inspekcija vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, šiuo įstatymu, kitais įstatymais, poįstatyminiais teisės aktais bei Vyriausybės patvirtintais nuostatais.

4. Valstybinė mokesčių inspekcija dirba bendradarbiaudama bei keisdama informaciją su visais mokesčių administratoriais, valstybinėmis institucijomis bei užsienio valstybių institucijomis, kurios administruoja mokesčių mokėjimą.

#### 9 straipsnis. Valstybinės mokesčių inspekcijos struktūra

1. Valstybinę mokesčių inspekciją sudaro:

1) Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos - centrinis mokesčio administratorius;

2) Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos - vietos mokesčio administratoriai.

2. Vietos mokesčio administratorius pavaldus ir atskaitingas centriniam mokesčio administratoriui.

#### 10 straipsnis. Centrinio mokesčio administratoriaus darbo organizavimas

1. Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Finansų ministerijos vadovauja viršininkas, kurį skiria ir atleidžia iš pareigų Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas finansų ministro teikimu. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininkas atskaitingas finansų ministrui.

2. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos struktūrą tvirtina Inspekcijos viršininkas, suderinęs su finansų ministru.

#### 11 straipsnis. Vietos mokesčio administratoriaus darbo organizavimas

1. Teritorinių valstybinių mokesčių inspekcijų skaičių bei jų teritorines veiklos zonas nustato finansų ministras Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininko teikimu.

2. Teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos struktūrą tvirtina teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos viršininkas, atsižvelgdamas į centrinio mokesčio administratoriaus metodinius nurodymus ir rekomendacijas.

3. Teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos viršininką skiria ir atleidžia iš pareigų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininkas. Teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos viršininkas atskaitingas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininkui.

#### 12 straipsnis. Valstybinių mokesčių inspekcijų darbuotojai

1. Valstybinių mokesčių inspekcijų darbuotojus priima ir atleidžia iš darbo tos mokesčių inspekcijos, į kurias jie priimami dirbti, viršininkas.

2. Centrinis mokesčio administratorius nustato reikalavimus, pagal kuriuos yra atrenkami valstybinės mokesčių inspekcijos darbuotojai, taip pat procedūras, pagal kurias darbuotojai gali

būti skiriami į aukštesnes pareigas bei didinami jų atlyginimai. Šie reikalavimai turi būti susiję tik su mokesčių inspekcijos darbuotojų sugebėjimu atlikti darbą pagal patvirtintas pareigines instrukcijas ir einamas pareigas.

#### 13 straipsnis. Valstybinės mokesčių inspekcijos darbo apmokėjimas ir socialinės garantijos

Valstybinės mokesčių inspekcijos darbuotojų darbo ir apmokėjimo sąlygas, socialines garantijas nustato Lietuvos Respublikos įstatymai bei poįstatyminiai teisės aktai.

#### 14 straipsnis. Informacijos pateikimo mokesčių mokėtojams organizavimas

1. Centrinis mokesčio administratorius organizuoja, kad mokesčių mokėtojams būtų pateikiama informacija apie mokesčių įstatymus bei kitus teisės aktus mokesčių klausimais, ir sudaro programas mokesčių mokėtojams lavinti. Šio darbo tikslas - padėti mokesčių mokėtojams vykdyti mokesčių įstatymus bei poįstatyminius teisės aktus.

2. Centrinis mokesčio administratorius organizuoja mokesčių mokėtojų švietimą mokesčių įstatymų bei kitų teisės aktų, reglamentuojančių mokesčių mokėjimo tvarką, klausimais.

#### 15 straipsnis. Mokesčio administratoriaus darbuotojų mokymo organizavimas

Centrinis mokesčio administratorius organizuoja valstybinės mokesčių inspekcijos darbuotojų mokymą (kvalifikacijos kėlimą) pagal tam tikslui parengtas mokymo programas.

### IV SKYRIUS. MOKESČIO ADMINISTRATORIAUS TEISĖS IR PAREIGOS

#### 16 straipsnis. Mokesčio administratoriaus pareigos

##### 1. Mokesčio administratorius:

1) tvarko mokesčių mokėtojų ir kitų įmokų į valstybės (savivaldybės) biudžetą apskaitą;

2) kontroliuoja mokesčių į valstybės (savivaldybės) biudžetą apskaičiavimą, sumokėjimą, išieško laiku nesumokėtus mokesčius ir delspinigius bei baudas, paskirtas pagal mokesčių įstatymus, taip pat gražina permokas ir neteislingai išieškotus mokesčius, delspinigius bei baudas;

3) vykdo vietos savivaldybės sprendimus dėl mokesčių, rinkliavų ir atskaitymų į jos biudžetą lengvatų teikimo;

4) paskirsto mokesčius ir kitas įmokas į valstybės ir savivaldybių biudžetus;

5) organizuoja konfiskuoto, bešeimininkio, valstybės paveldėto, į valstybės pajamas perduoto ir paimto turto bei lobijų apskaitą, įkainojimą bei realizavimą;

6) Lietuvos Respublikos Seimo, Vyriausybės, Finansų ministerijos pavedimu leidžia teisės aktus arba rengia jų projektus mokesčių įstatymams įgyvendinti;

7) teikia paaiškinimus mokesčių mokėtojams mokesčių mokėjimo klausimais;

8) rengia ir teikia finansų ministrui mokesčių įstatymų bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektus, kitus pasiūlymus dėl apmokestinimo tvarkos gerinimo;

9) pagal savo kompetenciją atlieka kvotą;

10) atlieka kituose įstatymuose nustatytas pareigas.

2. Šio straipsnio pirmosios dalies 3 ir 4 punktuose nustatytas pareigas atlieka vietinis mokesčio administratorius, o 6 ir 8 punktuose - centrinis mokesčio administratorius. Visuose kituose punktuose nustatytas pareigas atlieka ir vietinis, ir centrinis mokesčio administratorius.

#### 17 straipsnis. Mokesčio administratoriaus teisės

1. Mokesčio administratoriaus pareigūnai turi teisę:

1) gauti iš įmonių, įstaigų bei organizacijų ir kitų asmenų, įskaitant bankus ir kitas kredito bei finansų įstaigas, pareigoms atlikti reikalingas žinias bei dokumentų nuorašus apie tikrinamo juridinio, fizinio asmens ar neturinčio juridinio asmens teisių asmens turta bei pajamas;

2) pateikęs tarnybinį pažymėjimą, norėdamas nustatyti, kaip asmuo vykdo mokestines prievole, be išankstinio išpėjimo įeiti į asmens gamybinės (įskaitant ir nuomojamas) patalpas arba teritoriją, tikrinti veiklai naudojamus materialinius techninius išteklius bei pagamintą produkciją. Mokesčio administratoriaus pareigūnas turi šią teisę ir tais atvejais, kai veiklai bei pajamoms gauti naudojamos gyvenamosios patalpos ir kiti objektai. Įmonių, įstaigų, organizacijų vadovai bei fiziniai asmenys, trukdantys mokesčio administratoriaus pareigūnui pasinaudoti šia teise, traukiami atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka. Be išankstinio išpėjimo įeiti į mokesčio mokėtojo teritoriją, pastatus ir patalpas (įskaitant ir nuomojamas) galima tik mokesčio mokėtojo darbo metu. Kitais atvejais reikalingas mokesčio mokėtojo sutikimas;

3) paimti laikinai - iki 30 dienų - iš mokesčio mokėtojo dokumentus, reikalingus mokesčio apskaičiavimo teisingumui nustatyti, palikus dokumentų paėmimo akta, užantspauduoti dokumentų, vertybinių popierių, pinigų ir materialinių vertybių saugojimo vietas, daryti dokumentų kopijas arba išrašus, daryti žymas ant mokesčio mokėtojo dokumentų, kad būtų išvengta jų klastojimo;

4) duoti mokesčio mokėtojui privalomus vykdyti nurodymus mokesčio apskaičiavimo ir mokėjimo, kitų įmokų mokėjimo į valstybės (savivaldybės) biudžetą klausimais, taip pat apskaitos tvarkymo klausimais;

5) išieškoti ne ginčo tvarka iš asmenų sąskaitų bankų įstaigose laiku nesumokėtus mokesčius ir įstatymų numatytus delspinigius, baudas bei kitas biudžetams priklausančias sumas;

6) duoti nurodymus bankų įstaigoms nutraukti pinigų išdavimą bei pervedimą iš įmonių sąskaitų, jeigu jos nustatytu laiku nepateikė valstybinei mokesčių inspekcijai mokesčio deklaracijų ir kitų įmokų į biudžetų apskaičiavimų, neleisdžia patikrinti mokesčių arba jei tikrinimo metu nustatyti pajamų slėpimo bei neteisingo mokesčio apskaičiavimo faktai;

7) duoti mokesčio mokėtojui privalomus vykdyti nurodymus mokesčio apskaičiavimo ir mokėjimo klausimais;

8) surašyti administracinių teisės pažeidimų protokolus bylose, kurios pagal įstatymą priskirtos mokesčio administratoriaus kompetencijai;

9) atlikti patys arba pareikalauti iš kitų kompetentingų institucijų atlikti kontrolinius matavimus, materialinių vertybių inventorizacijas ir kitus faktinius tikrinimus, reikalauti, kad būtų sutvarkyta buhalterinė apskaita;

10) įrengti mokesčio mokėtojo saugyklose, produkcijos laikymo vietose, kituose veiklai naudojamuose įrenginiuose

skaitiklius bei matavimo prietaisus; užplombuoti ir užantspauduoti mokesčio mokėtojo saugyklos, patalpas, įrengimus; uždaryti teritoriją ar jos dalis;

11) laikinai sustabdyti asmenų veiklą, jeigu vengiama pateikti mokesčio administratoriui reikalaujamus dokumentus, susijusius su mokesčio apskaičiavimu ir sumokėjimu, arba jeigu yra padaryta kitų mokesčių įstatymų pažeidimų, kurie yra išvardyti šio įstatymo 47, 48 ir 49 straipsniuose;

12) gauti iš mokesčio mokėtojo deklaracijas ir paaiškinimus apie turto išsigijimo šaltinius;

13) įstatymų nustatyta tvarka skirti administracines sankcijas, baudas, numatytas mokesčių įstatymuose, taip pat apskaičiuoti delspinigius;

14) kreiptis į visų nuosavybės formų įmonių, įstaigų, organizacijų vadovus dėl aplinkybių ir sąlygų, trukdančių mokesčio administratoriui tinkamai atlikti pareigas. Įmonių vadovai bei kiti pareigūnai privalo išnagrinėti mokesčio administratoriaus nurodymus ir nedelsdami (ne vėliau kaip kitą dieną po nurodymo gavimo) pranešti mokesčio administratoriui apie priimtas priemones;

15) areštuoti mokesčio mokėtojo, mokestį išskaičiuojančio asmens turtą bei sąskaitas bankuose, jeigu mokesčio įstatymo nustatyta tvarka nesumokėti (nepervesti) mokesčiai;

16) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka laikyti, nešioti ir panaudoti tarnybinių šaunamąjį ginklą.

2. Mokesčio administratorius šiame straipsnyje išvardytas teises turi ir dėl mokestį išskaičiuojančio asmens.

3. Naudotis kitų įstatymų, teisės aktų bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų mokesčio administratoriaus pareigūnui suteiktomis teisėmis.

#### 18 straipsnis. Mokesčio administratoriaus ir jo pareigūno veiksmų įforminimas

Mokesčio administratorius ar jo pareigūnas, įgyvendindamas jam įstatymo suteiktas teises ir eidamas pareigas, atliekamus veiksmus įformina sprendimais, kurių formas (aktas, pažyma, nurodymas, teikimas, paaiškinimas, nutarimas, raginimas ir kt.) ir užpildymo tvarką nustato centrinis mokesčio administratorius.

### V SKYRIUS. MOKESČIO MOKĖTOJO IR MOKESTĮ IŠSKAIČIUOJANČIO ASMENS TEISĖS IR PAREIGOS

#### 19 straipsnis. Mokesčių mokėjimas

1. Mokesčio mokėtojas moka tik mokesčių įstatymų nustatytus mokesčius, laikydamasis mokesčių įstatymų, taip pat šio įstatymo nustatytos mokesčio apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos.

2. Mokestį išskaičiuojantis asmuo išskaičiuoja mokestį ir perveda jį laikydamasis įstatymų ir kitų norminių aktų nustatytos tvarkos.

#### 20 straipsnis. Informacijos kaupimas ir pateikimas

1. Mokesčio mokėtojas, mokestį išskaičiuojantis asmuo privalo tvarkyti apskaitą įstatymo nustatyta tvarka, išduoti reikalaujamus dokumentus bei teikti kitą informaciją, reikalingą mokesčio administratoriui, pildyti ir pateikti mokesčio deklaraciją arba kitokiu mokesčio įstatymo nustatytu būdu pranešti mokesčio administratoriui apie mokesčio apskaičiavimą ir sumokėjimą.

2. Jeigu mokesčio mokėtojas, mokestį išskaičiuojantis asmuo neturi dokumentų (ar juos yra praradęs), reikalingų mokesčiui apskaičiuoti, privalo juos parengti per mokesčio administratoriaus nustatytą laiką.

3. Mokesčio mokėtojas, mokestį išskaičiuojantis asmuo nustatyta tvarka mokesčio administratoriui privalo nurodyti savo adresą (veiklos vieta) ir darbo laiką, o pasikeitus šioms duomenims, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas informuoti apie tai mokesčio administratorių.

## 21 straipsnis. Teisė į informaciją

Mokesčio mokėtojas, mokestį išskaičiuojantis asmuo pateikęs paklausimą mokesčio administratoriui, turi teisę gauti norminius dokumentus bei kitą informaciją, reikalingą mokesčio įstatymui vykdyti.

## 22 straipsnis. Informacijos apie mokesčio mokėtoją paslaptis

1. Informacija apie mokesčio mokėtoją, pateikta mokesčio administratoriui arba jo pareigūnui, turi būti laikoma paslapyje ir naudojama tik mokesčio įstatymo nustatytiems tikslams.

2. Mokesčio administratoriaus pareigūnas informaciją apie mokesčio mokėtoją laiko paslapyje taip pat ir nutraukęs darbo sutartį su darbdaviu, išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus.

3. Informacija, susijusi su mokesčio mokėtoju, gali būti paskleista:

1) kitam valstybės mokesčio administratoriui arba jo pareigūnui, jeigu tai būtina administruojant tą patį arba kitą mokestį;

2) teismams, teisėsaugos ir kitoms institucijoms įstatymų nustatytais atvejais;

3) vadovaujantis tarptautinėmis sutartimis, užsienio šalies mokesčio administratoriui pagal raštišką paklausimą;

4) kai mokesčio mokėtojo kaltė už mokesčio įstatymo pažeidimus įrodyta arba kai mokesčio mokėtojas per šio įstatymo nustatytą laiką ir nustatyta tvarka neapskundė mokesčio administratoriaus veiksmų. Šiuo atveju informacija apie mokesčio mokėtoją gali būti paskleista tik tiek, kiek tai yra susiję su mokesčio įstatymo pažeidimu;

5) informacija, susijusi su mokesčio mokėtoju, gali būti taip pat paskleista esant raštiškam mokesčio mokėtojo sutikimui arba jo prašymui.

4. Asmuo, gaunantis informaciją pagal šio straipsnio trečiosios dalies 1, 2, 3 punktus, privalo ją saugoti paslapyje.

5. Jeigu mokesčio administratorius šio straipsnio trečiojoje dalyje numatytais atvejais paskleidė neteisingą informaciją apie mokesčio mokėtoją, privalo ištaisyti klaidą tuojau pat po to, kai buvo apie ją sužinota.

6. Jeigu mokesčio administratorius paskleidžia informaciją pagal šio straipsnio trečiosios dalies 3 punktą užsienio šalies mokesčio administratoriui, apie tai būtina informuoti mokesčio mokėtoją.

7. Mokesčio administratorius, taip pat bet kuris kitas asmuo, kuriam buvo paskleista su mokesčio mokėtoju susijusi slapta informacija, atsako už šios informacijos paskleidimą įstatymų nustatyta tvarka, išskyrus atvejus, kai įstatymai leidžia tokią informaciją skleisti.

8. Šio straipsnio reikalavimai taikomi ir mokestį išskaičiuojančiam asmeniui.

## VI SKYRIUS. MOKESČIO APSKAIČIAVIMAS, SUMOKĖJIMAS, IŠIEŠKOJIMAS IR GRAŽINIMAS

### 23 straipsnis. Mokesčio deklaracijos reikalavimai

1. Kiekviena mokesčio mokėtojo mokesčio deklaracija, pateikiama mokesčio administratoriui, turi atitikti nustatytą formą. Mokesčio deklaracija pateikiama nustatytu laiku ir tik tam mokesčio administratoriui, kuriam ji skirta.

2. Šio straipsnio pirmojoje dalyje nurodyti reikalavimai taikomi ir mokesčio deklaracijai, kurią mokesčio administratoriui turi pateikti mokestį išskaičiuojantis asmuo.

3. Mokesčio deklaracijos arba kito dokumento, rodančio mokestinę prievolę, formas ir užpildymo tvarką nustato centrinis mokesčio administratorius, vadovaudamasis mokesčių įstatymais.

### 24 straipsnis. Apskaičiavimo (perskaičiavimo) laikotarpis

1. Jeigu kitaip nenustatyta mokesčio įstatyme, mokestį apskaičiuoti arba perskaičiuoti galima ne daugiau kaip už penkerius praėjusius kalendorinius metus, už kuriuos mokesčio administratoriui turėjo būti pateikta mokesčio deklaracija.

2. Jeigu mokesčio administratoriui pagal mokesčio įstatymą nereikia pateikti mokesčio deklaracijos, mokestį apskaičiuoti arba perskaičiuoti galima ne vėliau kaip penktaisiais metais po tų kalendorinių metų, kuriais mokestis turėjo būti arba buvo sumokėtas.

3. Jeigu mokesčio mokėtojas nepateikia mokesčio deklaracijos, pateikia neteisingą mokesčio deklaraciją ar kitaip vengia mokėti mokestį ir jeigu mokesčio įstatymas nenustato kitaip, mokestį apskaičiuoti arba perskaičiuoti galima ne daugiau kaip už dešimtį praėjusių kalendorinių metų, už kuriuos mokesčio administratoriui turėjo būti pateikta mokesčio deklaracija. Ši taisyklė taip pat taikoma ir mokestį išskaičiuojančiam asmeniui.

### 25 straipsnis. Mokesčio lengvatos

Mokesčio lengvatą ar lengvatas nustato tik atitinkamas mokesčio įstatymas, reglamentuojantis to mokesčio apskaičiavimo tvarką. Laikinos mokesčių lengvatos gali būti nustatomos ir specialiuose Lietuvos Respublikos Seimo priimtuose įstatymuose.

### 26 straipsnis. Mokesčio apskaičiavimo teisingumo įrodymas

1. Jeigu mokesčio mokėtojas nesutinka su mokesčio administratoriaus apskaičiuota mokesčio suma, jis privalo įrodyti, kad apskaičiuotoji suma yra neteisinga.

2. Jeigu mokesčio mokėtojas neturi apskaitos dokumentų ar visai netvarko apskaitos arba nustatyta, kad dokumentai suklastoti, taip pat jeigu nepateikia mokesčio administratoriui reikalaujamos informacijos, mokesčio administratorius turi teisę apmokestinti mokesčio mokėtoją, naudodamasis netiesioginiais metodais. Šiuo atveju įrodyti, kad mokestis apskaičiuotas neteisingai, privalo mokesčio mokėtojas.

3. Netiesioginis apmokestinimo metodas reiškia taisykles, kurias nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė, ir būdus mokesčio bazei nustatyti tuo atveju, kai mokesčio mokėtojas, mokestį išskaičiuojantis asmuo neturi apskaitos dokumentų, jų netvarko, turi ne visus reikalingus mokesčio administratoriui dokumentus, taip pat kai apskaitos dokumentai yra netikri ar suklastoti arba

dėl kitų priežasčių nepavyksta nustatyti mokesčio bazės mokesčio įstatymo nustatyta tvarka.

4. Jeigu tarp apmokestintų pajamų arba mokesčio mokėtojo deklaruotų ar kitu būdu įrodytų pajamų ir tarp mokesčio mokėtojo įsigyto turto arba jo kitokių turėtų išlaidų, kurias įrodo didelis kiekis suvartojimo elementų, yra didelis skirtumas ar nustatytų normų neatitikimas, mokesčio administratorius turi teisę apmokestinti mokesčio mokėtoją tokia nustatytų pajamų suma, kokios, remiantis jo apskaičiavimu, pagrįstai reikia tokiam turtui arba suvartojimo elementams įsigyti. Šiuo atveju įrodyti, kad mokestis nustatytas neteisingai, privalo mokesčio mokėtojas.

5. Suvartojimo elementas reiškia materialinių ir nematerialinių gėrybių visumą, tinkamą ilgalaikiam arba trumpalaikiam vartojimui.

6. Tais atvejais, kai mokesčio mokėtojas nepateikia mokesčio administratoriui mokesčio įstatymo nustatyta tvarka mokesčio deklaracijos, mokesčio administratorius pats įvertina mokesčio mokėtojo mokestinio įsiskolinimo sumą. Ši mokestinio įsiskolinimo suma nustatoma (įvertinama) pagal vieną iš žemiau išvardytų būdų:

1) remiantis informacija apie mokesčių mokėtoją, kurią administratorius turi iš ankstesnių mokesčio mokėtojo jam pateiktų deklaracijų ar kitų dokumentų, arba remiantis informacija, gauta iš tokia pat arba panašia veikla užsiimančių asmenų;

2) remiantis kiekviena kita informacija, kurią mokesčių administratorius turi apie mokesčio mokėtoją.

## 27 straipsnis. Mokesčio apskaičiavimo ir sumokėjimo tikrinimas

1. Atlikęs patikrinimą, mokesčio administratoriaus pareigūnas(ai) surašo akta, kuri pasirašo patikrinimą atlikęs mokesčio administratoriaus pareigūnas(ai) bei tikrintos įmonės, įstaigos, organizacijos vadovas ir vyriausiasis finansininkas (būhalteris) arba fizinis asmuo.

2. Atsisakymas pasirašyti patikrinimo dokumentą (aktą) neatleidžia mokesčio mokėtojo nuo mokesčių, delspinigių ir baudų mokėjimo.

3. Mokesčio administratoriaus pareigūnai savarankiškai pasirenka tikrintinus mokesčių mokėtojus, nustato tikrinimo mastą ir laiką.

4. Mokesčio mokėtojas, mokestį išskaičiuojantis asmuo privalo sudaryti darbo sąlygas mokesčio administratoriaus pareigūnams, pateikti visus dokumentus, reikalingus mokesčio apskaičiavimo ir sumokėjimo teisingumui patikrinti.

## 28 straipsnis. Mokesčių paskirstymas

1. Mokesčiai ir kitos įmokos į valstybės (savivaldybės) biudžetą paskirstomi taip, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos biudžetinės sandaros įstatyme bei mokesčių įstatymuose. Jeigu nėra nurodyta, kur kaupiami mokesčiai ar kitos biudžetams priklausančios sumos, jie įskaitomi į valstybės biudžetą.

2. Pajamos iš delspinigių arba baudų už pavėluotą, mažesnio mokesčio sumokėjimą arba visišką nesumokėjimą kaupiamos tokia pat tvarka, kaip ir mokesčiai, už kurių netinkamą mokėjimą delspinigiai arba baudos buvo apskaičiuotos.

## 29 straipsnis. Mokesčio sumokėjimas ir išieškojimas

1. Mokesčio sumokėjimo terminą nustato mokesčio įstatymas.

2. Mokesčio administratoriaus patikrinimo metu išaiškintos

nesumokėtos mokesčių sumos ir priskaičiuoti delspinigiai turi būti sumokami ne vėliau kaip per 20 dienų nuo tada, kai mokesčio mokėtojas apie tai sužinojo.

3. Apskaičiuoto mokesčio sumokėjimo ir išieškojimo senaties terminas yra netaikomas. Ši taisyklė taikoma ir priskaičiuotiems delspinigiams ir baudoms.

4. Pirmiausiai sumokami (išieškomi) seniausiai nesumokėti mokesčiai, po to - baudos, o vėliausiai - delspinigiai.

### 30 straipsnis. Raginimas mokestines prievoles įvykdyti geruoju

1. Mokesčio administratorius, nustatęs mokesčio mokėtojo įsiskolinimą ir naudodamasis savo teise išieškoti nesumokėtą mokestį bei su juo susijusias kitas sumas (delspinigius, baudas) priverstine tvarka, prieš pradėdamas atlikti savo pareigą nusiunčia mokesčio mokėtojui raginimą geruoju sumokėti mokestį ir kitas su netinkamu mokesčio mokėjimu susijusias sumas.

2. Raginime geruoju sumokėti mokestį ir kitas su netinkamu mokesčio mokėjimu susijusias sumas turi būti nurodyta:

- 1) mokesčio administratoriaus pavadinimas;
- 2) mokesčio mokėtojo pavadinimas;
- 3) raginimo išdavimo data;
- 4) mokesčio mokėtojo identifikacinis numeris;

5) mokėtino mokesčio suma bei su juo susijusios sumos (delspinigiai, baudos);

6) terminas, per kurį mokesčio mokėtojas turi geruoju sumokėti raginime nurodytas sumas;

7) sąskaita, į kurią raginime nurodytos sumos turi būti sumokėtos;

8) pastaba, kad nesumokėjus raginime nurodytų sumų geruoju, šios sumos bus išieškotos priverstinai.

3. Tuo atveju, kai yra pavojus, kad mokesčio mokėtojas gali turta paslėpti, jį parduoti ar kitokiu būdu jo netekti, mokesčio administratoriaus pareigūnas turi teisę įteikdamas raginimą kartu areštuoti mokesčio mokėtojo turta.

4. Mokesčio administratorius mokesčio mokėtojui sumokėti raginime nurodytas sumas paskiria ne mažiau kaip penkiolika, bet ne daugiau kaip trisdešimt dienų nuo raginimo įteikimo dienos.

5. Jeigu mokesčio mokėtojas atsisako priimti raginimą arba jo nerandama buveinėje, raginimą pristatantis asmuo tai pažymi raginime ir gražina jį mokesčio administratoriui. Įrašą apie mokesčio mokėtojo atsisakymą priimti raginimą ir apie atsisakymo motyvų patvirtinimą padaro raginimą pristatantis asmuo ir kviestinis. Mokesčio mokėtojo atsisakymas priimti raginimą prilyginamas raginimo jam įteikimui. Taip pat raginimas laikomas įteiktu, jeigu mokesčio mokėtojo nerandama buveinėje jo nurodytu adresu ir darbo laiku du kartus.

### 31 straipsnis. Mokesčio administratoriaus teisė išieškoti mokesčius iš mokesčio mokėtojo turto

1. Jeigu mokesčio mokėtojas nesumoka mokesčio ar kitų su mokesčio tinkamu mokėjimu susijusių sumų (delspinigių, baudų), nurodytų mokesčio administratoriaus raginime, tai mokesčio administratorius įgyja teisę išieškoti mokestį iš mokesčio mokėtojo turto, į kurią pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksą gali būti nukreiptas išieškojimas.

2. Teisė išieškoti mokesčius iš mokesčio mokėtojo turto įgyjama kita diena po to, kai pasibaigia raginime įvykdyti mokestines prievoles geruoju nurodytas terminas.

3. Teisė išieškoti mokesčius iš mokesčio mokėtojo turto

išnyksta tą dieną, kai mokesčio mokėtojas susimoka mokesčio nepriemoką bei su ja susijusias sumas (delspinigius, baudas).

### 32 straipsnis. Mokesčio mokėtojo turto areštas

Mokesčio mokėtojo turto ar pinigų areštas yra turto ar pinigų sumų aprašymas ir uždraudimo jais disponuoti paskelbimas, nesvarbu pas ką arešto dieną tas turtas ar pinigai buvo. Tai įforminama turto arešto aktu.

### 33 straipsnis. Mokesčio mokėtojo turto aprašymas

1. Mokesčio administratorius aprašo mokesčio mokėtojo turto tiek, kiek jo reikia mokesčiams bei su jais susijusioms sumoms (delspinigiams, baudoms) sumokėti ir priverstinio išieškojimo išlaidoms padengti.

2. Mokesčio administratorius gali aprašytuosius daiktus užantspauduoti.

3. Mokesčio mokėtojo turtas aprašomas, kai yra įsiskolinimas biudžetui. Mokesčio mokėtojo turtas aprašomas dalyvaujant pačiam mokesčio mokėtojui, o tuo atveju, kai mokesčio mokėtojas yra ne fizinis asmuo - dalyvaujant mokesčio mokėtojo darbuotojams, atsakingiems už mokesčio deklaracijos užpildymo teisingumą.

4. Turta aprašant mokesčio mokėtojas turi teisę pareikšti mokesčio administratoriui, į kuriuos daiktus reikia nukreipti išieškojimą pirmiausiai. Mokesčio administratorius privalo toki pareiškimą patenkinti, jeigu tai nepažeidžia šio administratoriaus interesų ir nekliudo išieškoti mokesčių bei su jais susijusių sumų.

### 34 straipsnis. Turto arešto akto turinys

1. Turto arešto akte turi būti nurodoma:

- 1) akto surašymo laikas ir vieta;
- 2) surašiusio akta mokesčio administratoriaus pareigūno, taip pat surašant akta dalyvaujančių asmenų vardai ir pavardės;
- 3) mokesčio administratoriaus pareigūno ir mokesčio mokėtojo vardai ir pavardės (pavadinimai);
- 4) kiekvieno aprašomo daikto pavadinimas, jo skiriamieji požymiai (svoris, metražas, nusidėvėjimo laipsnis ir kiti požymiai), kiekvieno daikto įkainojimas ir viso areštuojamą turto vertė;

5) kad daiktai užantspauduoti, jeigu tai buvo padaryta;

6) daiktų, paaimamų perduoti kitam asmeniui saugoti, sąrašas;

7) asmuo, kuriam turtas perduotas saugoti, ir jo adresas, jeigu turta saugoti pavedama ne pačiam mokesčio mokėtojui;

8) įrašas, kad mokesčio mokėtojui ir kitiems asmenims pranešta, jog mokesčio mokėtojui arba turto saugotojui išaiškintos su saugojimu susijusios jų pareigos ir atsakomybė, numatyta Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 4141 straipsnyje;

9) mokesčio mokėtojo ir kitų asmenų, dalyvaujančių aprašant turta, pastabos bei pareiškimai, taip pat mokesčio administratoriaus patvarkymai dėl jų.

2. Reikiamais atvejais turto arešto akte išvardijami rasti daiktai, į kuriuos pagal įstatymą negali būti nukreipiamas išieškojimas, taip pat kiti daiktai, kurie neareštuojami.

3. Turto arešto akta pasirašo mokesčio administratoriaus pareigūnas, turto saugotojas, mokesčio mokėtojas ir kiti asmenys, kurie dalyvauja arestuojuant turta.

### 35 straipsnis. Areštuoto turto įkainojimas

Areštuotą skolininko turta mokesčio administratoriaus pareigūnas įkainoja tos vietovės kainomis, atsižvelgdamas į turto

nusidėvėjimą. Jeigu kai kuriuos daiktus įkainoti sunku, taip pat jeigu mokesčio mokėtojas prieštarauja mokesčio administratoriaus pareigūno atliktam įkainojimui, mokesčio administratorius turto vertei nustatyti kviečia ekspertą.

### 36 straipsnis. Areštuoto turto saugojimas

1. Areštuotą turtą mokesčio administratorius pasirašytinai perduoda saugoti mokesčio mokėtojui arba kitam asmeniui. Jiems įteikiamas turto arešto akto nuorašas.

2. Saugotojas (jeigu jis nėra mokesčio mokėtojas) gauna atlyginimą pagal nustatytą įkainį. Be to, jam atlyginamos faktiškai turėtos reikalingos turto saugojimo išlaidos, kartu atsižvelgiant į jo gautą naudą.

3. Iš mokesčio mokėtojo paimtas valiutines vertybes, vertybinius popierius, brangiųjų metalų luitus, šlichą, grynuolius, gamybinės ir laboratorinės vertės pusfabrikačius bei dirbinius, deimantus, taip pat juvelyrinius ir kitus buitinius dirbinius iš aukso, sidabro, platinos ir platinos grupės metalų, brangakmenių, perlų bei jų laužą mokesčio administratorius perduoda saugoti jį aptarnaujančiai banko įstaigai.

4. Perduoto saugoti turto išėikvojimas, perleidimas ar paslėpimas, taip pat nusikalstamas šio turto sunaikinimas ar sužalojimas užtraukia saugotojui baudžiamąją atsakomybę.

5. Už perduoto saugoti turto praradimą, trūkumą ar sužalojimą saugotojas kiekvienu atveju atsako savo turtu.

### 37 straipsnis. Priverstinis mokesčio ir su juo susijusių sumų išieškojimas

1. Surašęs turto arešto aktą, mokesčio administratorius priima sprendimą dėl išieškų ir jį kartu su turto arešto aktu perduoda teismo antstoliams vykdyti įstatymo nustatyta tvarka.

2. Sprendimas dėl išieškų į biudžetą perduodamas teismo antstoliams Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka. Sprendimas dėl išieškų į biudžetą perduodamas teismo antstoliams tik pasibaigus mokesčio administratoriaus veiksmų apskundimo procesui, numatytam šio įstatymo X skyriuje, arba tada, kai yra pradelstas skundo padavimo terminas.

3. Kiekvienas asmuo, pas kurį yra areštuotas mokesčio mokėtojo turtas, negali atlikti jokių veiksmų su mokesčio mokėtojo turtu (nei daryti išmokų iš to turto, nei jo kam nors perleisti), išskyrus mokesčio administratoriaus nurodymų vykdymą.

4. Asmeniui, kurio sąskaitą banke areštavo mokesčio administratorius, bankas negali atidaryti naujos sąskaitos ir negali daryti jokių išmokų iš areštuotos sąskaitos, išskyrus išmokas pagal mokesčio administratoriaus nurodymą. Sąskaitos areštas nėra kliūtis pinigams patekti (įskaityti) į asmens sąskaitą.

### 38 straipsnis. Mokesčio grąžinimas

1. Mokesčio sumos, kurias mokesčio administratorius grąžina mokesčio mokėtojui, išmokamos iš to biudžeto arba biudžetų, į kuriuos jos buvo įmokėtos, ir tomis pačiomis proporcijomis, kuriomis buvo sumokėtos.

2. Kitos su mokesčio grąžinimu susijusios sumos grąžinamos ta pačia tvarka kaip ir mokestis.

3. Jeigu kitaip nenustatyta atitinkamame mokesčio įstatyme, prašymas grąžinti sumokėto mokesčio permoką gali būti pateiktas per dvejus kalendorinius metus po tų metų, kuriais mokestis buvo sumokėtas.

4. Prašymas turi būti pateiktas raštu tam pačiam mokesčio administratoriui, kuriam buvo sumokėtas per didelis mokestis.

Prašyme nurodoma permokėta suma ir grąžinimo pagrindas.

5. Mokesčio administratorius grąžina mokesčio mokėtojų permokėtą mokestį per 30 dienų po to, kai gavo raštišką pareiškimą dėl mokesčio grąžinimo. Mokesčio administratorius, per nurodytą laiką negrąžinęs permokėto mokesčio sumos, mokesčio mokėtojo naudai skaičiuoja palūkanas iki tol, kol permokėto mokesčio suma bus grąžinta. Palūkanų dydis lygus nustatytam delspinigių už ne laiku sumokėtą mokestį dydžiui, sumažintam iki 15 punktų.

6. Mokesčio administratorius per 30 dienų nuo pareiškimo gavimo dienos permokėtą mokesčio sumą gali įskaityti bet kokio kito mokesčio (įskaitant delspinigius ir baudas) įsiskolinimui padengti, nors tai nenurodyta mokesčio mokėtojo raštu pateiktame prašyme. Mokesčio administratorius, per nurodytą laiką neįskaitęs permokėtos sumos kito mokesčio (įskaitant baudas ir delspinigius) įsiskolinimui padengti, mokesčio mokėtojo naudai skaičiuoja palūkanas tokia pat tvarka, kaip ir ne laiku grąžinus permokėtas mokesčio sumas. Mokesčio administratorius šią teisę turi ir nesant mokesčio mokėtojo raštiško pareiškimo.

7. Jeigu mokestį išskaičiuojantis asmuo perveda per didelį mokestį į valstybės (savivaldybės) biudžetą, už permokėtą mokesčio sumą palūkanos neskaičiuojamos, o suma grąžinama per 30 dienų nuo prašymo gavimo dienos.

#### 39 straipsnis. Delspinigiai

1. Delspinigiai skaičiuojami už ne laiku sumokėtą ar pervestą deklaruotą mokestį į valstybės (savivaldybės) biudžetą, neatsižvelgiant į priežastis, dėl kurių mokestis buvo ne laiku sumokėtas ar pervestas į valstybės (savivaldybės) biudžetą.

2. Delspinigiai pradami skaičiuoti nuo kitos dienos po to, kai mokestis turėjo būti sumokėtas arba pervestas į valstybės (savivaldybės) biudžetą, ir baigiami skaičiuoti mokesčio sumokėjimo (pervedimo) dieną įskaitytinai.

3. Delspinigių dydį už ne laiku sumokėtą mokestį ir delspinigių mokėjimo bei skaičiavimo tvarką nustato finansų ministras, atsižvelgdamas į vidutinę praėjusio kalendorinio ketvirčio palūkanų normą, mokamą už valstybės ne ilgiau kaip vieneriems metams išleistas obligacijas, padidintą iki 10 punktų.

4. Iš mokesčio mokėtojo ar mokestį išskaičiuojančio asmens, nemokančio delspinigių nustatyta tvarka, delspinigiai išieškomi tokia pat tvarka kaip ir nesumokėtas mokestis.

5. Delspinigių sumokėjimas neatleidžia nuo mokesčio mokėjimo.

6. Už per nustatytą terminą nesumokėtas mokesčio administratoriaus pareigūno(ų) papildomai išaiškintas mokesčių sumas bei jo skirtas baudas skaičiuojami ir išieškomi delspinigiai šio straipsnio nustatyta tvarka.

#### 40 straipsnis. VI skyriaus išimtys

1. Šio skyriaus nuostatos netaikomos tiems mokesčio mokėtojams, iš kurių mokestį išskaičiuoja ir sumoka į valstybės (savivaldybės) biudžetą mokestį išskaičiuojantis asmuo.

2. Jeigu mokestį išskaičiuojantis asmuo neteisingai išskaitė ir sumokėjo mokestį į valstybės (savivaldybės) biudžetą, įskaitant delspinigius ir baudas, tai šie įsiskolinimai išieškomi iš mokestį išskaičiuojančio asmens šiame skyriuje nustatyta tvarka.

### VII SKYRIUS. MOKESČIO MOKĖTOJŲ APSKAITA

#### 41 straipsnis. Mokesčio mokėtojų registras

1. Mokesčio mokėtojų apskaitai tvarkyti sudaromas bendras mokesčio mokėtojų registras.

2. Mokesčio administratorius registruoja visus asmenis, kurių registravimas yra privalomas pagal šio įstatymo 43 straipsnį.

#### 42 straipsnis. Mokesčio mokėtojų registro tvarkytojai

1. Mokesčio mokėtojų registro steigėjas yra finansų ministras, tvarkytojas – mokesčio administratorius.

2. Bendrą mokesčio mokėtojų registrą tvarko centrinis mokesčio administratorius.

3. Mokesčio mokėtojus registruoja ir teritorijos registracinius duomenis tvarko vietos mokesčio administratorius.

4. Mokesčio mokėtojų registras turi būti tvarkomas taip, kad būtų suderintas su kitais valstybiniais registrais ir klasifikatoriais. Todėl mokesčio administratorius bendradarbiauja su valstybinių registrų ir klasifikatorių tvarkytojais.

#### 43 straipsnis. Mokesčio mokėtojų bei asmenų, išskaičiuojančių mokesčius, registracija

1. Asmuo, kuriam pagal mokesčio įstatymą yra nustatyta prievolė mokėti mokestį, privalo registruotis pas atitinkamą vietos mokesčio administratorių kaip mokesčio mokėtojas.

2. Kiekvienas fizinis asmuo, dirbantis pagal darbo sutartį, pas vietos mokesčio administratorių registruojasi per savo darbdavį.

3. Kiekvienas mokestį išskaičiuojantis asmuo privalo registruotis pas vietos mokesčio administratorių ir pateikti mokesčio mokėtojų, iš kurių išskaito mokestį, sąrašą pagal nustatytą formą ir tvarką.

#### 44 straipsnis. Mokesčio mokėtojų registravimo laikas

Asmuo, kuriam pagal mokesčio įstatymą yra nustatyta prievolė mokėti mokestį, privalo registruotis pas atitinkamą vietos mokesčio administratorių ne vėliau kaip per 5 dienas nuo prievolės atsiradimo. Prievolės atsiradimo momentu laikomas teisinis asmens įregistravimas, o kai teisinis registravimas įstatymo nenumatytas – veiklos vykdymo pradžia.

#### 45 straipsnis. Mokesčio mokėtojo identifikacinis numeris

1. Kiekvienas mokesčio mokėtojas ar mokestį išskaičiuojantis asmuo privalo turėti nuolatinį identifikacinį numerį, leidžiantį

identifikuoti mokesčio mokėtoją ar išskaičiuojantį mokestį asmenį, nesvarbu, kas administruoja mokestį.

2. Įmonėms ir organizacijoms naudojamas Juridinių vienetų registro identifikacinis kodas, fiziniams asmenims – Gyventojų registro asmenų kodas.

3. Mokesčio mokėtojams, kuriems dėl kokių nors priežasčių negalima naudoti Juridinių vienetų registro identifikacinio kodo ar Gyventojų registro asmenų kodo, priskiriamas laikinas mokesčio mokėtojo identifikacinis numeris, kurio taikymo tvarką nustato mokesčio mokėtojų registro tvarkytojas.

#### 46 straipsnis. Mokesčio mokėtojų registravimo taisyklės ir registro pildymo tvarka

Mokesčio mokėtojų registravimo taisyklės ir registro pildymo tvarką nustato finansų ministras centrinio mokesčio administratoriaus teikimu.

#### VIII SKYRIUS. MOKESČIŲ ĮSTATYMŲ PAŽEIDIMAI

##### 47 straipsnis. Mokestinės prievolės neįvykdymas dėl aplaidumo

Mokestinės prievolės neįvykdymu dėl aplaidumo laikoma, kai mokesčio mokėtojas arba mokestį išskaičiuojantis asmuo į valstybės (savivaldybės) biudžetą sumoka (perveda) mažiau kaip 100 procentų, bet daugiau kaip 85 procentus įstatymo nustatyto mokesčio.

##### 48 straipsnis. Mokestinės prievolės neįvykdymas dėl didelio aplaidumo

Mokestinės prievolės neįvykdymu dėl didelio aplaidumo laikoma, kai mokesčio mokėtojas arba asmuo, išskaičiuojantis mokestį, į valstybės (savivaldybės) biudžetą sumoka (perveda) mažiau nei 85 procentus mokesčio, kurį turėjo sumokėti (pervesti) pagal įstatymus.

##### 49 straipsnis. Piktybiniai mokesčių įstatymų pažeidimai

1. Piktybiniu mokesčių įstatymų pažeidimu laikomas pasikartojantis, sistemingas ar sąmoningas mokesčio įstatymo pažeidimas.

2. Piktybiniu mokesčio įstatymo pažeidimu laikoma, jei:

1) mokesčio mokėtojas arba mokestį išskaičiuojantis asmuo padarė veikas, numatytas šio įstatymo 47 ir 48 straipsniuose, du kartus per trejus kalendorinius metus;

2) mokesčio mokėtojas arba mokestį išskaičiuojantis asmuo padarė veikas, numatytas šio įstatymo 47 ir 48 straipsniuose, tris ir daugiau kartų, nesvarbu, per kokį laikotarpį tai buvo atlikta;

3) asmuo aplaidžiai tvarko įmonės, įstaigos, organizacijos buhalterinę apskaitą, jeigu dėl to nebuvo galima visiškai ar iš dalies nustatyti įmonės, įstaigos, organizacijos veiklos, komercinės, ūkinės, finansinės būklės rezultatų ar įvertinti turto;

4) asmuo apgaulingai tvarko įmonės, įstaigos, organizacijos buhalterinę apskaitą, paslepia, sunaikina arba praranda apskaitos dokumentus, jeigu dėl to nebuvo galima visiškai ar iš dalies nustatyti įmonės, įstaigos, organizacijos komercinės, ūkinės, finansinės būklės rezultatų ar įvertinti turto;

5) asmuo mokesčio administratoriui pateikiamoje mokesčio deklaracijoje įrašo neteisingus duomenis apie savo pajamas ar jų naudojimą;

6) asmuo mokesčio administratoriui nepateikia mokesčio deklaracijos ar pateikia ją pavėluotai, jeigu už tokį pat pažeidimą jam jau buvo paskirta administracinė nuobauda;

7) asmuo netvarko apskaitos dokumentų;

8) asmuo neleidžia mokesčio administratoriaus pareigūnui susipažinti su apskaitos dokumentais;

9) asmuo, gavęs mokesčio administratoriaus pakartotinį pranešimą, neatvyksta nurodytu laiku pas mokesčio administratorių;

10) asmuo klastoja dokumentus arba pateikia mokesčio administratoriui suklastotus duomenis;

11) asmuo bando trukdyti mokesčio nustatymo ar surinkimo procesui;

12) asmuo bendradarbiauja su kitais asmenimis prisidėdamas

prie bet kurios šiame straipsnyje išvardytų veikų;

13) asmuo, neįsiregistravo kaip mokesčio mokėtojas arba kaip mokestį išskaičiuojantis asmuo;

14) asmuo nepranešė mokesčio administratoriui apie savo buveinės adreso ir darbo laiko pasikeitimą.

#### IX SKYRIUS. ATSAKOMYBĖ UŽ MOKESČIŲ ĮSTATYMŲ PAŽEIDIMUS

##### 50 straipsnis. Baudų skyrimas

1. Banko (kredito) įstaigai, nevykdančiai mokesčio administratoriaus nurodymo nurašyti pinigų sumas ne ginčo tvarka iš mokesčio mokėtojo ar mokestį išskaičiuojančio asmens sąskaitos, neatsižvelgiant į tai, ar ji areštuota ar ne, mokesčio administratorius skiria baudą, kuri lygi nurodyme nurodytai pinigų sumai. Skiriama bauda negali būti didesnė už pinigų sumą, esančią mokesčio mokėtojo arba mokestį išskaičiuojančio asmens sąskaitoje tą dieną, kada bankas gavo nurodymą nurašyti pinigus ne ginčo tvarka. Baudos sumokėjimas neatleidžia banko įstaigos nuo mokesčio administratoriaus nurodymo vykdymo.

2. Jeigu mokesčio mokėtojas neįvykdo mokestinės prievolės dėl aplaidumo (47 straipsnis), jam skiriama nesumokėtos (nepervestos) mokesčio sumos 50 procentų dydžio bauda.

3. Jeigu mokesčio mokėtojas neįvykdo mokestinės prievolės dėl didelio aplaidumo (48 straipsnis), jam skiriama nesumokėtos (nepervestos) mokesčio sumos 100 procentų dydžio bauda.

4. Jeigu mokesčius išskaičiuojantis asmuo pažeidžia mokesčio įstatyme nustatytą mokesčio išskaičiavimo ir pervedimo į valstybės (savivaldybės) biudžetą tvarką (47 straipsnis), jam skiriama bauda, sudaranti 10 procentų sumos, kuri nebuvo mokesčio įstatymo nustatyta tvarka išskaičiuota ar pervesta į valstybės (savivaldybės) biudžetą, o dėl didelio aplaidumo (48 straipsnis) - 50 procentų bauda, kuri nebuvo mokesčio įstatymo nustatyta tvarka išskaičiuota ar pervesta į valstybės (savivaldybės) biudžetą.

5. Asmenys, pažeidę mokesčių įstatymus ir padarę veikas, numatytas šio įstatymo 49 straipsnyje, traukiami administracinėn arba baudžiamojon atsakomybėn. Tais atvejais, kai 49 straipsnyje nurodyti mokesčių įstatymų pažeidimai padaryti juridinio asmens arba asmens, neturinčio juridinio asmens teisių, administracinėn arba baudžiamojon atsakomybėn traukiami to ūkio subjekto darbuotojai ar savininkai, atsakingi už teisingą mokesčio apskaičiavimą ir sumokėjimą į valstybės (savivaldybės) biudžetą.

##### 51 straipsnis. Mokesčio administratoriaus atsakomybė

1. Įstatymus pažeidę mokesčio administratoriaus pareigūnai traukiami drausminėn, materialinėn, baudžiamojon atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

2. Mokesčio mokėtojų patirti nuostoliai dėl neteisėtų mokesčio administratoriaus ar jo pareigūnų veiksmų atlyginami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

##### 52 straipsnis. Baudų sumokėjimo terminas

1. Mokesčio administratoriaus skirtos baudos už mokesčio įstatymo pažeidimus sumokamos ne vėliau kaip per 20 dienų nuo tos dienos, kai asmeniui buvo įteiktas nutarimas skirti baudą. Vietos mokesčio administratorius turi teisę šį terminą nustatyta tvarka pratęsti, bet ne ilgiau kaip 6 mėnesiams, centrinis mokesčio administratorius - ne ilgiau kaip vieneriems metams, Lietuvos Respublikos Vyriausybė - iki dvejų metų.

2. Bauda, nesumokėta per šio straipsnio pirmojoje dalyje nurodytą terminą, išieškoma tokia pat tvarka kaip ir nesumokėtas mokestis.

3. Pagal šio straipsnio pirmojoje dalyje nustatytus terminus leidžiama ir delspinigius mokėti per keletą kartų, tačiau tik tuos delspinigius, kuriuos mokesčio administratoriaus pareigūnas priskaičiavo patikrinimo metu.

4. Jeigu šio straipsnio pirmojoje ir trečiojoje dalyse nustatyta tvarka atidėtos sumos nesumokamos per atidėtąjį laikotarpį arba sumokama tik dalis atidėtų sumų, tai nesumokėtos atidėtos sumos indeksuojamos atsižvelgiant į suvestinį vartojimo kainų indeksą. Indeksuojama tik tuo atveju, jeigu per atidėjimo laikotarpį suvestinis vartojimo kainų indeksas yra ne mažesnis kaip 1,1.

53 straipsnis. Leidimo (licencijos) verstis veikla ir eksporto bei importo operacijų atšaukimas

1. Asmeniui, neįsiregistravusiam nustatyta tvarka kaip mokesčio mokėtoju, nepateikusiam mokesčio įstatymo nustatyta tvarka ir per nustatytus terminus mokesčio deklaracijos arba kitokiu būdu vengiančiam mokėti mokesčius, trukdančiam mokesčio administratoriui tinkamai atlikti pareigas ir įgyvendinti įstatymo suteiktas teises, mokesčio administratoriaus pareigūnai gali sustabdyti leidimo (licencijos) galiojimą verstis atitinkama veikla, taip pat gali priimti sprendimą sustabdyti eksporto bei importo operacijas.

2. Institucija, gavusi šio straipsnio pirmojoje dalyje nustatyta tvarka mokesčio administratoriaus nurodymą, privalo jį įvykdyti nedelsdama, tik gavusi nurodymą.

#### X SKYRIUS. MOKESTINIAI GINČAI IR BYLINĖJIMASIS

54 straipsnis. Mokestiniai ginčai

1. Mokesčio mokėtojas gali užginčyti kiekvieną mokesčio administratoriaus ar jo pareigūno veiksmą dėl jo ir šio veiksmo pasekmes.

2. Mokestinius ginčus nagrinėja vietos mokesčio administratorius, centrinis mokesčio administratorius ir teismas.

3. Kiekviena mokestinio ginčo nagrinėjimo etape mokesčio mokėtojas turi teisę būti išklaustas.

4. Kiekviena mokestinio ginčo nagrinėjimo etape mokesčio administratorius turi stengtis, kad su mokesčio mokėtoju būtų pasiektas abipusis supratimas dėl vienodo mokesčio įstatymo taikymo.

5. Mokestiniai ginčai tarp mokesčio administratoriaus ir mokesčių išskaičiuojančio asmens nagrinėjami tokia pat tvarka kaip ir mokestiniai ginčai tarp mokesčio administratoriaus ir mokesčio mokėtojo.

55 straipsnis. Skundo pateikimas vietos mokesčio administratoriui

1. Vietos mokesčio administratorius nagrinėja mokestinius ginčus, kurie iškyla tiesiogiai tarp mokesčio mokėtojo ir mokesčio administratoriaus pareigūno, atliekančio patikrinimą, laikydamasis mokesčių ir kitų įstatymų bei jų pagrindu priimtų poįstatyminių aktų.

2. Mokesčio mokėtojo skundas priimamas tik tada, jeigu:

1) pateikiamas raštu per 20 dienų nuo mokesčio administratoriaus pareigūno surašyto sprendimo gavimo dienos;

2) pateikiamas tam mokesčio administratoriui, kurio pareigūno veiksmui skundžiami;

3) jame nurodytas mokesčio mokėtojo vardas, pavardė (pavadinimas), adresas, jo surašymo data ir yra pasirašytas;

4) nurodyti skundžiami veiksmai.

3. Skundo padavimas sustabdo mokesčio administratoriaus nurodymo vykdymą, bet nėra kliūtis paskirti mokesčio mokėtojui turto areštą ar pagrindas naikinti turto areštą.

4. Skundą nagrinėjantis mokesčio administratorius turi priimti sprendimą per 30 dienų nuo skundo gavimo dienos.

5. Skundą nagrinėjantis mokesčio administratorius pagal savo kompetenciją:

1) patvirtina mokesčio administratoriaus pareigūno sprendimą;

2) panaikina mokesčio administratoriaus pareigūno sprendimą;

3) iš dalies patvirtina arba panaikina mokesčio administratoriaus pareigūno sprendimą;

4) paveda atlikti pakartotinį patikrinimą.

#### 56 straipsnis. Skundo nagrinėjimas ir pateikimas centriniam mokesčio administratoriui

1. Centrinis mokesčio administratorius nagrinėja tuos mokestinius ginčus, kuriuos nagrinėjo vietos mokesčio administratorius, arba jei vietos mokesčio administratorius nepriėmė jokio sprendimo per 55 straipsnio ketvirtąjį dalyje nurodytą terminą.

2. Jeigu skundas pateikiamas dėl centrinio mokesčio administratoriaus pareigūnų priimtų sprendimų, šio straipsnio pirmoji dalis netaikoma.

3. Skundas centriniam mokesčio administratoriui nagrinėjamas tik tada, jeigu:

1) pateikiamas raštu per 20 dienų po to, kai buvo gautas vietos mokesčio administratoriaus sprendimas dėl skundo tyrimo rezultatų arba pasibaigė laikas, per kurį toks sprendimas turėjo būti priimtas;

2) dėl centrinio mokesčio administratoriaus (jo pareigūnų) sprendimo pateikiamas raštu per 20 dienų po skundžiamo sprendimo gavimo dienos;

3) pateiktas centriniam mokesčio administratoriui;

4) jame nurodytas mokesčio mokėtojo vardas, pavardė (pavadinimas), jo adresas, surašymo data ir yra pasirašytas;

5) nurodyti skundžiami veiksmai.

4. Skundo padavimas centriniam mokesčio administratoriui sustabdo vietos mokesčio administratoriaus sprendimo vykdymą, bet jis nėra kliūtis paskirti mokesčio mokėtojo turtui areštą ar pagrindas naikinti turto areštą.

5. Centrinis mokesčio administratorius turi priimti sprendimą dėl skundo per 30 dienų nuo skundo pateikimo dienos. Šis terminas centrinio mokesčio administratoriaus vadovo sprendimu gali būti pratęstas iki 60 dienų, jeigu skundui nagrinėti reikalingas papildomas tyrimas. Apie tai turi būti raštu pranešta skundą padavusiam asmeniui.

6. Centrinis mokesčio administratorius pagal savo kompetenciją:

1) patvirtina vietos mokesčio administratoriaus arba centrinio mokesčio administratoriaus pareigūno sprendimą, kurį mokesčio mokėtojas skundžia;

2) panaikina vietos mokesčio administratoriaus arba centrinio mokesčio administratoriaus pareigūno sprendimą, kurį mokesčio mokėtojas skundžia;

3) iš dalies patvirtina arba panaikina vietos mokesčio administratoriaus arba centrinio mokesčio administratoriaus pareigūno sprendimą, kuris buvo skundžiamas;

4) duoda nurodymą vietos mokesčio administratoriui skundžiamą sprendimą apsvarstyti iš naujo ir priimti naują sprendimą.

7. Centrinis mokesčio administratorius, nagrinėdamas vietos mokesčio administratoriaus sprendimą, savo arba savo pareigūno tiesiogiai priimtą sprendimą, turi teisę išnagrinėti visus

klausimus, susijusius su mokesčio mokėtojo apmokestinimu, ir turi teisę pakeisti priimtą sprendimą.

57 straipsnis. Sprendimo dėl skundo formulavimas

1. Mokesčio administratorius, išnagrinėjęs skundą, nedelsdamas raštu informuoja mokesčio mokėtoją apie priimtą sprendimą, nurodydamas sprendimo priėmimo pagrindus.

2. Sprendime išaiškinama mokesčio mokėtojo teisė apskusti priimtąjį sprendimą.

3. Centrinio mokesčio administratoriaus priimtas sprendimas privalomas vykdyti ginčo šalims, taip pat ir su ginču susijusiems asmenims, praėjus 58 straipsnio trečiojoje dalyje nustatytiems apskundimo terminams.

4. Kai mokesčio mokėtojas skundžia centrinio mokesčio administratoriaus priimtą sprendimą teismui, sustabdomas tik ginčijamų baudų ir delspinigių išieškojimas pagal centrinio mokesčio administratoriaus priimtą sprendimą.

58 straipsnis. Mokesčio administratoriaus sprendimo apskundimas teismui

1. Mokesčio mokėtojas, apskundęs centrinio mokesčio administratoriaus pareigūno, atlikusio patikrinimą, veiksmus ir nesutinkantis su centrinio mokesčio administratoriaus sprendimu (arba jei tokio sprendimo centrinis mokesčio administratorius nepriėmė per įstatymo nustatytą laiką), dėl šio pareigūno veiksmų turi teisę apskusti centrinio mokesčio administratoriaus sprendimą (arba jei tokio sprendimo centrinis mokesčio administratorius nepriėmė, tai centrinio mokesčio administratoriaus pareigūno veiksmus) teismui.

2. Mokesčio mokėtojas, apskundęs vietos mokesčio administratoriaus priimtą sprendimą centriniam mokesčio administratoriui ir nesutinkantis su centrinio mokesčio administratoriaus priimtu sprendimu arba jeigu centrinis mokesčio administratorius nepriėmė sprendimo per įstatymo nustatytą laiką, teismui skundžia vietos mokesčio administratoriaus priimtą sprendimą.

3. Skundą teismui mokesčio mokėtojas turi paduoti ne vėliau kaip per 20 dienų po centrinio mokesčio administratoriaus sprendimo gavimo dienos, o jeigu sprendimas nepriimtas – per 20 dienų nuo kitos dienos, kurią centrinis mokesčio administratorius turėjo priimti sprendimą.

4. Mokesčio administratorius ir mokesčio mokėtojas turi teisę per visuomenės informavimo priemones supažindinti visuomenę su teismų sprendimais mokesčių bylose.

## XI SKYRIUS. DATŲ IR DOKUMENTŲ PRIPAŽINIMAS

59 straipsnis. Terminų nustatymas

1. Dokumentų įteikimo mokesčio administratoriui data laikoma ta data, kurią mokesčio administratorius pažymi, kad dokumentai gauti.

2. Dokumentų įteikimo mokesčio mokėtojui data laikoma ta data, kurią mokesčio mokėtojas pažymi, kad dokumentus jis gavo.

3. Jeigu mokesčio administratorius arba mokesčio mokėtojas dokumentus siunčia paštu, dokumento gavimo data nustatoma pagal oficialų pašto antspaudą, uždėtą pašto įstaigos, turinčios tam teisę.

4. Tais atvejais, kai nėra įrodymų apie dokumento gavimą paštu, terminai nustatomi pagal išsiuntimo datą, patvirtintą oficialiu pašto antspaudu.

5. Šio straipsnio pirmojoje, antrojoje ir trečiojoje dalyse išvardytos datų nustatymo taisyklės taikomos tikrinant, ar nepažeisti mokesčių įstatymuose nustatyti terminai.

6. Jeigu pagal įstatymą paskutinė veiksmo atlikimo diena mokesčio administratoriui yra ne darbo diena, veiksmas turi būti atliktas kitą dieną po ne darbo dienos.

60 straipsnis. Dokumentų pripažinimas

Senaties terminai nustatomi tik pagal dokumentų originalus, turinčius visus privalomus rekvizitus, suteikiančius dokumentui juridinę galią.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

—